

Valkuilen bij buitengebruik rodenticiden

Per 1 januari 2017 dienen plaagdiermanagementbedrijven gecertificeerd te zijn als zij als uiterste redmiddel nog rodenticiden willen toepassen om gebouwen en voedselopslagplaatsen. Binnen het KAD hebben al velen de opleiding gevolgd die door deze certificering wordt vereist. Tijdens de opleiding blijkt dat voor velen niet duidelijk is wat de certificering inhoudt. Wij hopen met dit artikel op diverse punten meer duidelijkheid te kunnen geven.

Opleiden is niet hetzelfde als certificeren

Tijdens de opleiding blijkt dat het voor velen moeilijk te begrijpen is dat er een verschil is tussen opleiden en certificeren. Het plaagdierbeheersbedrijf wordt gecertificeerd en de medewerkers worden opgeleid. Voor de certificering dient men een overeenkomst te sluiten met een certificerende instantie die aan de eisen voldoet zoals deze beschreven staan in het certificatieschema. Daarnaast dient men zich te registreren bij KPMB en rechtstreeks een opdracht naar hen te doen voor het beheer van de norm. Het certificatieschema is te downloaden op de website van KPMB.

De opleiding is een vrijbriefje om gif te mogen blijven gebruiken

Een ander hardnekkig misverstand is de gedachte dat men na het volgen van de opleiding op de oude voet door mag gaan met het gebruik van rodenticiden. In de nieuwe regelgeving is het toepassen nog méér dan voorheen een laatste redmiddel. Voordat men überhaupt over mag stappen op rodenticiden moeten vaak vele andere werkzaamheden uitgevoerd worden en procedures doorlopen zijn.

Tekst en foto's:
Erik van Gestel, KAD

Een rattenklem bij een doorgesnaagd rubber onder een roldeur. De klem staat op de looproute van de rat, maar hoe zit het met het risico op bijvangst? Is dat risico op deze wijze voldoende ingeperkt?

De NVWA controleert toch niet

Dit is geen misverstand: de NVWA controleert inderdaad het plaagdierbeheersbedrijf niet. Het is de Certificerende Instantie (CI) die de controles uitvoert in de vorm van audits. De kans dat een plaagdierbeheersbedrijf gecontroleerd wordt op de werkwijze, is daarmee 100%! De overheid heeft al in een vroeg stadium ingezien dat zij geen capaciteit heeft om de regelgeving rondom het toepassen van rodenticiden te handhaven. Vandaar dat de overheid heeft aangegeven dat de branche zichzelf moet reguleren door middel van de certificering. Wil een plaagdierbeheersbedrijf gecertificeerd worden, dan zal zij zelf een overeenkomst moeten sluiten met een certificerende instantie. Veel plaagdierbeheersbedrijven realiseren zich niet dat deze certificering kosten met zich mee zal brengen.

Alleen bromadiolon heeft een toelating om buiten toe te passen

Twee jaar geleden klopte deze uitspraak. Destijds hadden alleen middelen met de werkzame stof bromadiolon een toelating om buiten te mogen worden toegepast. Ondertussen hebben vele andere middelen met andere werkzame stoffen een toelating gekregen voor buitengebruik. In de toelatingen databank van het Ctgb (www.ctgb.nl/toelatingen) zijn alle middelen terug te vinden. Let wel: op de etiketten staat de volgende tekst weergegeven:

“Professioneel gebruik. Gebruik om gebouwen en voedselopslagplaatsen:

- tot 1-1-2017 uitsluitend door bedrijven die zich hebben aangemeld bij de Inspectie Leefomgeving en Transport
- vanaf 1-1-2017 uitsluitend door bedrijven die zijn gecertificeerd voor IPM-buitengebruik op basis van een protocol dat voldoet aan de eisen zoals die zijn vastgesteld en gepubliceerd door het Ctgb.”

Bron: Toelatingen databank Ctgb.

Wat houdt een risico-inventarisatie in?

Een belangrijk onderdeel in de procedure van beheersing van rattenpopulaties om gebouwen en voedselopslagplaatsen is het uitvoeren van een risico-inventarisatie. In de praktijk blijkt dat vrijwel iedereen dit onderdeel aangrijpt om sporen van ratten te zoeken en mogelijke werings- en verbetermaatregelen te inventariseren. De daadwerkelijke risico's van plaagdieren op een bepaalde locatie, of van de bestrijdingsmethoden, worden (vrijwel) niet onderzocht. Risico's kunnen in vele vormen voorkomen. Zo kunnen er risico's optreden voor de klant in de vorm van economische schade, imagoschade of knaagschade. Wellicht kunnen er risico's optreden voor de volksgezondheid in het algemeen, of voor de bestrijdingstechnicus. Daarnaast moet het risico op bijvangst of doorvergiftiging worden ingeschat. In het plan van aanpak zullen de plaagdierbeheersbedrijven aan moeten geven hoe ze deze risico's tot een minimum zullen beperken.

Klantwens?

Het lijkt zo vanzelfsprekend, maar toch wordt de klant vaak niet gevraagd wat zijn of haar doel is. De vraag is wel degelijk heel relevant. De relevantie kan worden aangetoond door de volgende twee doelen met elkaar te vergelijken. Doel 1: de klant wil geen ratten, of doel 2: de klant wil niet dat zijn spullen worden bevuild door uitwerpselen van ratten. De doelstellingen lijken hetzelfde, maar zijn het niet. In het tweede geval kan een bestrijding wellicht achterwege blijven en kan door het nemen van bouwtechnische maatregelen het doel al worden behaald. Op het moment dat producten in een goed afgesloten pand worden opgeslagen is het risico op bevuiling met uitwerpselen immers uitgesloten.

Monitoringssysteem versus bestrijdingssysteem

In DIERPLAGEN Informatie 4-2015 is uitvoerig ingegaan op de verschillen tussen

Ratten in een opslag van openhaardhout. Hoe kan ik hier habitatmanagement toepassen? Maar, voordat we die vraag stellen: Welke risico's brengen ratten hier met zich mee?

een monitoringssysteem en een bestrijdingssysteem. Tijdens het praktijkgedeelte van de opleiding 'IPM en buitengebruik rodenticiden' blijkt dat dit nog lang niet bij iedereen tussen de oren zit. In het verleden was het monitoringssysteem inderdaad identiek aan het bestrijdingssysteem. Aan de blokken gif kon worden gezien of ervan gegeten was en daarmee werd een aanwezige populatie ook direct bestreden. Doordat rodenticiden niet meer preventief ingezet mogen worden, moet goed worden nagedacht of we alleen door het vervangen van de rodenticiden door een klem, of door een non-tox blokje, nog steeds het gewenste doel behalen, namelijk aantonen dat ratten op plaatsen aanwezig zijn waar ze risico's met zich meebrengen. Het gebruik van non-tox middelen of lokazen op klemmen kan juist het risico op aantrekken van knaagdieren vergroten. Wellicht moeten we nadenken over andere manieren van monitoren om dat risico te voorkomen.

Dossier, logboek, plan van aanpak en strategie

Binnen de certificering (maar daarbuiten uiteraard ook) dient de administratie aantoonbaar op orde te zijn. In de voorwaarden van de certificering worden diverse documenten genoemd, die allemaal hun eigen doel hebben. Soms blijken verschillende definities door elkaar gebruikt te worden, waardoor verwarring ontstaat. Binnen het certificatieschema wordt gesproken over een dossier. Met dit dossier wordt een verzameling documenten be-

doeld die door het plaagdierbeheersbedrijf wordt beheerd. Het logboek van de uitvoering vormt een onderdeel van dit dossier en het plan van aanpak ligt aan de basis van de registraties in het logboek. Daarnaast is er veel verwarring over de termen 'plan van aanpak' en 'strategie'. In de strategie wordt bepaald welke hoofdstappen er moeten worden genomen (te weten: monitoring, habitatmanagement, niet-chemische bestrijding en chemische bestrijding) en in het plan van aanpak wordt de gekozen strategie verder uitgewerkt. Per hoofdstap van de strategie wordt aangegeven wie, wat, wanneer gaat doen en met welke middelen en bezoekfrequentie dit wordt uitgevoerd.

Het strikter toepassen van IPM met de bijbehorende certificering zal voor veel plaagdiermanagementbedrijven grote impact hebben. Er zal goed nagedacht moeten worden over de aanpassingen in bijvoorbeeld de bedrijfsvoering en de wijze van rapporteren. Deze ontwikkeling staat echter niet op zichzelf. In onze branche worden we geconfronteerd met steeds meer normen die gericht zijn op klanttevredenheid, kwaliteit en/of IPM, opgesteld door bijvoorbeeld CEPA, KPMB en KAD. De certificering voor het 'buitengebruik van rodenticiden' is een eerste stap in regulering van de markt, maar gezien de ontwikkelingen binnen alle andere kwaliteitsnormen zal het slechts een kwestie van tijd zijn voordat deze werkwijze over alle werkzaamheden van het plaagdiermanagementbedrijf wordt uitgerold: IPM totaal!